

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. Dr. A. B. A. VAN KETEL, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOPF, M. PIMENTEL EN H. R. REDER

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: Drs. ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPER — LITERATUUR: Drs. S. KLEEREKOPER — BESLECHTE GESCHILLEN: PROF. Mr. CH. ZEVENBERGEN — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: H. TEXTOR — UIT HET BUITENLAND: F. HAARBOSCH, Ch. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE LANGE, Drs. W. P. DEN TURK — EFFICIENTIE: R. W. STARREVELD — BELASTINGVRAAGSTUKKEN: J. O. VAN GRUISEN — NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN: Mr. Dr. E. TEKENBROEK — REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT LITERATUUR: Mej. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG

BUITENDE VASTE RUBRIEKEN WERDEN IN DE BEIDE VORIGE JAARGANGEN BIJDRAGEN GEPLAATST VAN Dr. O. BAKKER, Drs. F. Th. BEDEAUX, W. N. DE BLAËY, Ir. A. L. TER BRAAKE, F. F. VAN DOORNE, F. N. GLAVIMANS Jr., Drs. A. M. GROOT, E. GOUDSMIT, Drs. J. F. HACCOË, J. H. HAGEMAN, Ir. H. VAN HEYST, Th. v. HOORN, W. C. KOPPENBERG Jr., C. H. A. J. JANSSENS, A. J. VAN NOORDWIJK, J. J. M. H. NYST Mr. L. M. M. NYST, JAMES POLAK, A. RITZ, Dr. M. J. H. SMEETS, F. SWART, W. J. TOMBE, Drs. W. P. DEN TURK, e a.

SECRETARIS DER REDACTIE - Mr TH. LIMPERG
HEERENGRACHT 455, AMSTEDAM-C., TEL. 37814

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADruk IS GEOORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. — MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG

INHOUD:

Nieuwe regeling van het toezicht op jaarrekeningen van naamlooze vennootschappen in Frankrijk	17
met naschrift van F. Haarbosch	
Het jaarverslag van de Verzekeringskamer over 1935	21
door J. J. M. H. Nijst	
Uit het buitenland	25
De aansprakelijkheid van den accountant in Engeland, door Drs. A. Th. de Lange — Accounting Research Association, door Drs. A. Th. de Lange — Specialisatie, door Drs. W. P. den Turk	
Boekbeoordeeling	28
„Eenheidsformaten voor papier“, door P. Noordenbos; beoordeeld door G. H. Bührmann	
Nederlandsche Handels Hoogeschool	28
Tentamen rekeningwetenschap Februari 1937	
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van accountancy en bedrijfshuishoudkunde	30
Boekenrepertorium	32
Ontvangen boekwerken	32

NIEUWE REGELING VAN HET TOEZICHT OP JAARREKENINGEN VAN NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN IN FRANKRIJK

De slechte ervaringen, die de laatste jaren in Frankrijk door het sparende en beleggende publiek zijn opgedaan in een aantal gevallen, die uit de pers-verslagen voldoende bekend zijn, hebben de Franse regeering er toe gebracht naar waarborgen voor het publiek om te zien, opdat het zijn geld veiliger wete dan voorheen het geval was.

De overheid kan dit vraagstuk van verschillende zijden aanvatten.

In Frankrijk heeft men o.m. de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van beheerders en de keuze en de bevoegdheden van commissarissen van vennootschappen op aandeelen onder de loupe genomen en een zekere mate van toezicht van overheidswege op de commissariskeuze ingevoerd.

De mogelijkheid daartoe was reeds gegeven in een decreet van 8 Augustus 1935.

Dit decreet is thans nader uitgewerkt in een decreet van 29 Juni 1936.

De Redactie biedt den lezers hierbij aan een vertaling van de ministeriële toelichting tot dit nieuwe decreet, alsmede van dit decreet zelf.

Tevens heeft de heer F. Haarbosch deze publicatie op verzoek van de Redactie van een naschrift voorzien. Red.

1. Verslag uitgebracht aan den President der Fransche Republiek.

PARIJS, den 29 Juni 1936.

Mijnheer de President,

Het decreet van 8 Augustus 1935, houdende wijziging van de wet van 24 Juli 1867 op de vennootschappen, wat betreft de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van beheerders en de keuze en de bevoegdheden van commissarissen, en welke deel uitmaakt van de verschillende decreten ter bescherming van de spaarders, heeft o.m. ten doel méér zekerheid te verschaffen aangaande de onafhankelijkheid, de soliditeit en de speciale kennis welke de commissarissen van die vennootschappen op aandeelen moeten bezitten, welke een beroep doen op de spaarders in den lande.

Te dien einde beoogt het decreet van 8 Augustus 1935:

Eenerzijds het aanleggen van een lijst van personen, uit wier midden minstens één commissaris der genoemde vennootschappen gekozen moeten worden. Deze lijst, waarvan voornoemd decreet reeds de strekking en de samenstelling heeft bepaald, zal worden opgemaakt door een speciale commissie verbonden aan alle Hoven van Appèl;

Anderzijds het ontwerpen van een reglement van orde, waaraan de aldus aangewezen commissarissen onderworpen zijn.

Bedoeld decreet heeft aan de overheid overgelaten, voorwaarden vast te stellen voor de toepassing van beide maatregelen en wel krachtens een bepaling, luidende als volgt (art. 33 nieuw van de wet van 24 Juli 1867):

„De door commissarissen te volgen procedure voor het vaststellen der lijst zal geregeld worden van overheidswege. Het

zelfde decreet zal voorzien in de maatoregelen van tucht, waaraan de aldus gekozen commissarissen onderworpen zijn."

Teneinde te beantwoorden aan de bedoelingen die hebben voorgezet bij het ontwerpen van het decreet van 8 Augustus 1935 schrijven de tegenwoordige wetsbepalingen van toezicht vóór, dat de personen, die op de lijst wenschen te worden ingeschreven, voldoen aan bepaalde voorwaarden van bekwaamheid en soliditeit (de vereischte voorwaarden van onafhankelijkheid zijn reeds verkregen krachtens voornoemd decreet).

Het wordt niet raadzaam geacht, een soort uitsluitend recht toe te kennen aan bepaalde personen, in het bezit van zekere diploma's, b.v. het staatsdiploma van accountant, ingesteld krachtens decreet van 22 Mei 1927. Inderdaad er zijn buiten de bezitters van diploma's nog andere personen, die uit hoofde van hun algemeene ontwikkeling en hunne speciale ervaringen gelijke waarborgen bieden als de bezitters van speciale diploma's voor het controleeren van de boekhouding van vennootschappen op aandelen.

Trouwens het aantal vennootschappen waarop bedoelde bepalingen van toepassing zullen zijn is belangrijk, omdat men kan zeggen, dat een openlijk beroep op de spaarders wordt gedaan door alle vennootschappen, waarvan de thans in omloop zijnde stukken aan het publiek zijn aangeboden met inachtneming van de bij de wet van 30 Januari 1907 artikel 3 voorgescreven formaliteiten of waarvan de aanbieding deze formaliteiten zou vereischt hebben n.l. ten aanzien van stukken die aan het publiek zijn aangeboden vóór den 1sten Maart 1907, datum waarop deze wet in werking is getreden.

Om deze redenen is het noodzakelijk gebleken de voor de samenstelling der lijst aangewezen commissie de mogelijkheid te verschaffen, een beroep te doen op alle bekwaame en vertrouwde personen, met inachtneming van de bepalingen omtrent cumulatie, welke eventueel van toepassing zouden zijn.

Om hieraan te beantwoorden, heeft het hierbij gaande wetsontwerp een zoo breed mogelijke basis aangenomen voor de groepeerings der personen die door de bij het Hof van Appèl zetelende commissie op bedoelde lijst vermeld kunnen worden. Als gevolg evenwel van deze soepelheid en opdat de commissie zich kunne vergewissen, dat de candidaten inderdaad de noodzakelijke kennis bezitten, willen zij de rol vervullen waartoe de vermelding op de lijst hen bestemt, is bepaald, dat deze candidaten een examen zullen afleggen, waarvan het programma, de indeeling en de voorwaarden vastgesteld zullen worden door de ministers van nationale voorlichting, financiën, justitie, nationale economie en handel. Deze ministers zullen tevens de jury aanwijzen. De commissies ingesteld krachtens artikel 4 van de wet van 8 Augustus 1935 kunnen slechts op de door hen op te maken lijsten die candidaten inschrijven, die met succes aan de eischen van het examen hebben voldaan.

Nochtans, bij wijze van overgangsmaatregel en in verband met het opmaken der lijst per 1 Januari 1937 kan de commissie ontheffing van het examen verleen aan die candidaten, wier titels een absoluten waarborg bieden voor hun bevoegdheid en hun speciale technische bekwaamheid.

Aangaande het reglement van orde, toepasselijk op de op bedoelde lijst voorkomende commissarissen heeft de betreffende wet bepaald, dat de kamer van toezicht waaronder zij ressorteeren zal voortkomen uit de groeps-associatie, welke deze commissarissen onderling hebben te vormen.

De oprichting van deze professionele groep blijkt het beste middel te zijn om den aangewezen commissarissen het vereischte morele gezag bij te brengen.

Naast deze corporatieve controle als resultaat van de groeps-associatie der aangewezen commissarissen, zal ook de kamer van

toezicht, welke gevormd wordt door het Bureau van de Associatie, eventueel kunnen ingrijpen.

Deze kamer zal besluiten nemen van disciplinaire aard, in den vorm van waarschuwingen en terechtwijzingen.

Indien deze kamer van oordeel mocht zijn, dat de begane tekortkomingen een strenger disciplinair optreden noodzakelijk maken, dan zal zij de zaak voorleggen aan de commissie die, uit hoofde van haar volledig beschikkingsrecht over de door haar aangelegde lijst, besluiten kan tot tijdelijke schorsing of tot definitieve schrapping van de lijst.

Dit zijn globaal genomen de feitelijke bestanddeelen van het ontwerp voor het toezicht van overheidswege, welke wij U ter teekening voorleggen na het advies van den Raad van State.

2. Tekst van het decreet.

De President der Fransche Republiek, enz.

Besluit:

Art. 1 — De commissies ingesteld bij art. 4 van de wet van 8 Augustus 1935, houdende wijziging van artikelen 32 à 34 van de wet van 24 Juli 1867, stellen jaarlijks de lijsten samen van de personen, die geschikt bevonden zijn voor de functie van commissarissen en uit wier midden tenminste één persoon gekozen moet worden door alle vennootschappen, die een beroep doen op de spaarders.

Deze commissies zijn gedomiceleerd in het paleis van justitie van de Hoofdplaats der Hoven van Appèl.

Art. 2 — Kunnen alleen op de lijsten vermeld worden, mits zij van Fransche nationaliteit zijn:

1. De accountants, die in het bezit zijn van het Staatsdiploma, ingesteld bij decreet van 22 Mei 1927;
2. De vroegere functionarissen met minstens 10 dienstjaren bij organen der overheid en de noodige geschiktheid bezittende voor het controleeren van de werking en de boekhouding van vennootschappen op aandelen;
3. de deskundigen op het gebied van boekhouden en financiën, die sinds meer dan vijf jaren geaccrediteerd zijn bij de Hoven van Appèl, de rechtbanken in eerste instantie en de handelsrechtbanken, en die regelmatig belast worden met het controleeren van de boekhouding van vennootschappen op aandelen;
4. de personen, die minstens 10 jaar hetzij commercieele-, hetzij industriele-, hetzij boekhoudkundige praktijk hebben, alsmede de personen die zich gedurende dezelfde periode hebben toegelegd op economische- of juridische studie in zake de werking van vennootschappen op aandelen, onder voorwaarde dat beide groepen kunnen aantoonen, dat zij zijn, ofwel oud-leerlingen van de polytechnische school, meester in de rechten, leden van het Instituut van Fransche Actuarissen, leden van het Instituut van Financieele- en Verzekerings Wetenschappen van de Universiteit van Lyon; ofwel in het bezit zijn van een der ingenieursdiploma's die toegekend zijn door één der openbare- of bijzondere inrichtingen van onderwijs, voorkomende op de lijst van technische openbare of bijzondere scholen, zooals deze lijst is opge maakt door de commissie voor de toekenning van den titel van ingenieur en gepubliceerd is in het „Journal Officiel”, overeenkomstig de wet van 10 Juli 1934, of van één der diploma's van de vrije school voor politieke wetenschappen te Parijs, de school voor hooger handelsonderwijs voor meisjes, de school voor hogere handelswetenschappen te Parijs, de leerschool voor practische opleiding voor den handel, het hogere technische instituut van de Kamer van Koophandel te Marseille, het instituut voor studie en economische- en sociale voorlichting van de faculteit van Bordeaux, het han-

delsinstituut van de faculteit van Grenoble, het handelsinstituut van de faculteit van Lille, het handelsinstituut van Nancy, het technisch bureau van kunstnijverheid te Parijs met de vermelding „enseignement économique appliqué”, de hogere handelsscholen mits het diploma voorzien is van het visum van den Minister van Nationale Voorlichting;

5. de personen, die sinds meer dan 10 jaar practisch als accountant erkend worden of die sinds meer dan 10 jaar accountantswerkzaamheden verrichten voor rekening van vereenigingen, die gespecialiseerd zijn in de controle van vennootschappen op aandeelen en derzelver boekhouding op voorwaarde evenwel dat die personen van beider categorie gedurende minstens 5 jaar de functie van commissarissen van een vennootschap op aandeelen hebben uitgeoefend;
6. de personen die gedurende minstens 10 jaar metterdaad aan het hoofd gestaan hebben van de boekhouding, de afdeling geschillen (contentieux) of de financieele afdelingen eener vennootschap op aandeelen, die een beroep doet op de spaarders.

De vreemdelingen, die onderdanen zijn van landen, waarin het den Franschen is toegestaan, controle uit te oefenen over vennootschappen, kunnen eveneens op de lijst ingeschreven worden, mits zij voldoen aan de bovengenoemde voorwaarden.

Art. 3 — De candidaten hebben zich te onderwerpen aan een voorafgaand examen van technischen aard, waarvan de resultaten worden voorgelegd aan de commissie, ingesteld bij art. 4 van de wet van 8 Augustus 1935.

Het programma, de indeeling en de voorwaarden van het examen worden vastgesteld bij besluit van de ministers van nationale voorlichting, handel en financiën.

Het aantal jury's zal verband houden met de omstandigheden. Aan het hoofd van elke jury staat een magistraat van de rekenkamer. De jury is samengesteld uit een magistraat der rechterlijke macht, een hoogleeraar der rechtsfaculteiten, een ambtenaar van de administratie der financiën en twee deskundigen, voorgesteld door den minister die belast is met het deskundig onderwijs.

Een der hoogere leden van den raad van de rekenkamer is belast, in hoedanigheid van algemeen voorzitter, te waken over de regeling en de regelmatigheid van de werkzaamheden der verschillende jury's zonder evenwel in een enkele dezer jury's zitting te nemen. Zijne bevoegdheden zullen omschreven worden bij besluit, voorzien in paragraaf 2 van dit artikel.

Het hogere lid van den raad en de leden der jury's worden benoemd bij gemeenschappelijke besluiten van voornoemde ministers.

Art. 4 — De candidaten, die op de lijst wenschen te worden vermeld, moeten daartoe aanvraag doen, vóór den 1sten October, aan den eersten griffier van het Hof van Appèl nimmer woonplaats, die zorg draagt voor het secretariaat van de commissie, bedoeld in Art. 1 van dit decreet.

De candidaten doen hun aanvraag vergezeld gaan van de bewijsstukken hunner titels, een gewaarmerkt afschrift van hun diploma's, een uittreksel uit het geboorteregister en, indien zij van Fransche nationaliteit zijn, een uittreksel te hunnen behoeve uit de registers van de rechtbank, dateerende van nog geen maand geleden. Indien de candidaten van vreemde nationaliteit zijn, overleggen zij een officieel stuk, waaruit hun verhouding blijkt tot den strefrechter.

De eerste griffier noteert in een speciaal register den naam van den candidaat en den datum van aankomst der dossiers, welke hij doorgeeft aan den voorzitter van bovenbedoelde commissie.

Art. 5 — De commissie, ingesteld krachtens decreet van 8 Augustus 1935, onderzoekt de titels der candidaten en geeft

er zich rekenschap van, dat deze alle vereischte waarborgen bieden zoowel op het gebied van moraliteit en soliditeit als bekwaamheid. De commissie kan inlichtingen over hen doen inwinnen, met name door het parket. Zij kan eveneens de candidaten voor zich doen verschijnen, voor het bekomen van mondelinge inlichtingen.

De commissie beslist, of er al dan niet aanleiding is, den betreffenden persoon op de lijst te vermelden.

De beslissingen worden niet gemotiveerd.

Een candidaat, die reeds ingeschreven is op de lijst van het Hof van Appèl van zijn woonplaats of op het punt is daarop vermeld te worden, kan tegelijkertijd op een andere lijst gebracht worden. Te dien einde richt hij de aanvraag aan den eersten griffier van het Hof van Appèl zijner woonplaats, onder vermelding op welke lijst hij geplaatst wenscht te worden. Deze aanvraag wordt vergezeld van het advies van de commissie, die gevestigd is bij ditzelfde Hof en wordt vervolgens doorgegeven aan den voorzitter van de bevoegde commissie, ten einde deze in staat te stellen een besluit te nemen, overeenkomstig de bepalingen van art. 5 voornoemd.

De commissarissen, voorkomende op de lijsten van het voorafgaande jaar blijven er op vermeld, behoudens ontslagname of schrapping als maatregel van orde. Zij kunnen van de lijst van het Hof van Appèl hunner woonplaats worden afgevoerd, als zij niet meer in het rechtsgebied van dit Hof woonachtig zijn.

Art. 6 — De commissie stelt de lijst vast voor den eersten Januari van ieder jaar.

In de daarop volgende twee weken is de eerste griffier gehouden de door de commissie opgemaakte lijst ter griffie van het Hof van Appèl ter lezing te deponeren.

In hetzelfde tijdvak zendt hij afschriften ervan aan de rechtbanken van eerste instantie, aan de handelsrechtbanken en aan de kamers van koophandel ressorteerende onder het Hof van Appèl, teneinde hier te lezing te worden gedeponneerd; insgelijks worden door genoemden persoon afschriften voor publicatie verzonden aan het „Bulletin des annonces légales obligatoires” en aan een „Journal d'annonces légales” van het rechtsgebied van het Hof van Appèl.

Art. 7 — De candidaten die geschikt bevonden zijn voor het ambt van commissaris en op de lijst van het Hof van Appèl gebracht zijn, moeten, wanneer zij ten getale van minstens 20 zijn, een groepsverband vormen, dat officieel geconstitueerd dient te zijn overeenkomstig de wet van 1 Juli 1901 en waarvan de statuten en het huishoudelijk reglement medegedeeld worden aan den voorzitter der commissie.

Art. 8 — Het bureau van de vereeniging, dat als kamer van toezicht geformeerd is, oefent ten aanzien van de leden dezer vereeniging de noodige tucht uit.

De kamer van toezicht stelt ambtshalve of ten verzoeken van den procureur-generaal een onderzoek in naar de tegen de geïnteresseerden geuite klachten aangaande tekortkomingen in de vervulling van hunne professioneele plichten en aangaande het door hen gepleegde verzuim, voor zooverre dit schadelijk is voor hun achting, eer of autoriteit.

Zoo noodig past de kamer de volgende maatregelen van tucht toe:

1. waarschuwing
2. terechtwijzing.

Mocht de kamer van toezicht van oordeel zijn, dat het gewicht der feiten van dien aard is, dat strengere straffen vereischt zijn, dan legt zij de zaak voor aan de commissie ingesteld bij art. 4 van de wet van 8 Augustus 1935. Deze commissie is alsdan bevoegd, buiten de hierboven voorziene straffen tot de tijdelijke schrapping of tot de definitieve verwijdering van de lijst te besluiten.

Wanneer de procureur-generaal zich tot de kamer van toezicht wendt, geeft hij daarvan kennis aan den voorzitter van bovenbedoelde commissie. Mocht de kamer van toezicht geen besluit genomen hebben binnen twee maanden na deze kennisgeving, dan neemt de commissie de zaak ter hand en geeft haar oordeel te kennen.

Geen besluit kan worden genomen ten aanzien van de toepassing der tuchtmaatregelen, noch door de kamer van toezicht, noch door de commissie, tenzij de persoon wien zulks betreft, gehoord is of behoorlijk opgeroepen is per aangeteekend schrijven, met bericht van ontvangst, uitgezonden tenminste tien dagen vóór de vaststelling van zijn verschijnen.

Art. 9 — Indien het aantal op de lijst ingeschreven kandidaten minder dan twintig is, worden de bevoegdheden van de kamer van toezicht uitgeoefend door de commissie, ingesteld bij art. 4 van de wet van 8 Augustus 1935.

Art. 10 — Alle beslissingen, beoogende de toepassing, als tuchtmaatregel, van de waarschuwing of de terechtwijzing zullen ter kennis gebracht worden van den voorzitter der commissies, die den geïnteresseerde op de lijst vermeld hebben.

De beslissing, die ten doel heeft tijdelijke schrapping of definitieve afvoering van de lijst, zal ter kennis gebracht worden van alle commissies. De aldus getroffen persoon mag op geen enkele lijst meer blijven ingeschreven.

Art. 11 — De vereeniging of, voor het geval de groeps-associatie niet bestaat, de ingeschreven commissarissen zullen den eersten griffier van het Hof van Appèl, later de door hem gemaakte onkosten en gegeven voorschotten terugbetalen.

Deze terugbetaling zal hem gedaan worden bij het behandelen van disciplinaire aangelegenheden die de commissie zijn voorgelegd, en wel in overeenstemming met de geldende bepalingen betreffende de onkosten in strafzaken of zaken ressorteerende onder den politierechter of de gewone politie.

Art. 12 — In afwijking van art. 4 van ditzelfde decreet moeten de acten voor de kandidaatstelling in 1936 ter griffie van het Hof van Appèl gedeponceerd worden vóór den eersten September.

In afwijking der bepalingen van art. 3 van dit decreet kan de krachtens art. 4 van de wet van 8 Augustus 1935 gevormde commissie, op de voor den 1sten Januari 1937 opgemaakte lijst inschrijven, behalve de kandidaten die het technisch examen hebben afgelegd, ook nog die kandidaten, die zij van dit examen heeft vrijgesteld, als zijnde van geen belang vanwege hun onbetwistbare deskundige bekwaamheid.

Deze kandidaten moeten eveneens voldoen aan de voorwaarden van moraliteit en soliditeit, die vereischt worden bij art. 4.

Art. 13 — De Zegelbewaarder, Minister van Justitie, de Minister van Financiën, de Minister van Nationale Economie, de Minister van Handel en de Minister van Nationale Voorlichting, zijn belast, ieder voor wat hem zelf betreft, met de uitvoering van dit decreet, dat gepubliceerd zal worden in het „Journal Officiel” der Fransche Republiek.

Naschrift

Op 29 Juni 1936 is door den President der Fransche Republiek een decreet uitgevaardigd ter uitvoering van een decreet van 8 Augustus 1935, dat bepaalde, dat vennootschappen op aandelen, die een beroep doen op de spaarders in den lande, minstens één commissaris moeten kiezen uit een lijst van personen, die opgemaakt wordt door een speciale commissie verbonden aan alle Hoven van Appèl.

Na het decreet van 1935 is gebleken, dat het aantal vennoot-

schappen, waarvoor deze bepaling gold, zóó groot was, dat het niet raadzaam geacht werd „een soort uitsluitend recht toe te kennen aan bepaalde personen, in het bezit van zekere diploma's, b.v. het staatsdiploma van accountant, ingesteld krachtens decreet van 22 Mei 1927. Inderdaad zijn er buiten de bezitters van deze diploma's nog andere personen, die uit hoofde van hun algemeene ontwikkeling en hunne speciale ervaringen „gelijke waarborgen bieden als de bezitters van speciale diploma's voor het controleeren van de boekhouding van vennootschappen op aandelen.”

Grondgedachte van de decreten van 1935 en 1936 is „méér zekerheid te verschaffen aangaande de onafhankelijkheid, de soliditeit en de speciale kennis welke de commissarissen van die vennootschappen op aandelen moeten bezitten, welke een openlijk beroep doen op de spaarders in den lande.”

Onder het doen van een beroep op de spaarders, wordt o.a. verstaan het aan het publiek aanbieden van obligaties en aandelen van de betreffende onderneming.

Uit het vorenstaande is het reeds duidelijk, dat hier naar Nederlandsche begrippen twee zaken door elkaar geregeld worden. Hier te lande kan een N.V. commissarissen en een accountant hebben. Bij nauwkeurige bestudeering van het Wetboek van Koophandel blijkt, dat de regeling zoodanig is, dat het niet noodzakelijk is, dat commissarissen toezicht houden op het opmaken van de balans en de winst- en verliesrekening. Art. 51b zegt b.v., dat commissarissen „of diegenen hunner, die met het toezicht op het opmaken van de balans enz. belast zijn” bevoegd zijn een deskundige te benoemen, teneinde dezen regelmatig toezicht op de boekhouding te laten uitoefenen. Art. 50a zegt, dat in de statuten een reglement voorgeschreven kan worden, waarin regelen gesteld worden omtrent de verdeling van de taak van commissarissen over de verschillende commissarissen. Het is uit hoofde van deze bepalingen zelfs mogelijk, (zie de N.V. van 15 October 1934, *Mr. T. J. Dorkhout Mees*) dat het departement statuten goedkeurt, krachtens welke er wel commissarissen zijn, doch geen van hen tot taak heeft, het opmaken der jaarstukken te controleren.

Door de genoemde twee decreten is deze in Nederland bestaande mogelijkheid in Frankrijk uitgeschakeld. In elk geval heeft men nu één deskundigen commissaris, die dan ook speciaal verplicht is toezicht op de jaarrekening uit te oefenen.

De eene kant van de aangelegenheid, n.l. voor zoover het commissarissen betreft, is hiermede geregeld en het zou voor ons land misschien geen overbodige weelde zijn, als wij ook de bepaling hadden, dat er minstens één commissaris in dergelijke vennootschappen moest zijn, verplicht en in staat toezicht op de jaarrekening uit te oefenen, tenzij de juistheid hiervan vastgesteld wordt door een public accountant.

Nu komt echter de andere kant, n.l. de accountants-zijde van de aangelegenheid. Het is toch niet op losse gronden geweest, dat het Ned. Inst. v. Accountants bepaald heeft, dat de functie van accountant onverenigbaar is met de functie van commissaris bij dezelfde N.V. Toch is het blijkbaar de bedoeling van den Franschen wetgever deze beide functies wél in een persoon te vereenigen. Eenige moeilijkheden, die zeer voor de hand liggen noem ik hier: Hoe zal het gaan met de winstverdeling? Zal de commissaris-accountant ook zijn deel krijgen in de tantièmes in plaats van of boven zijn honorarium? Door het onderscheid tusschen accountant en commissaris niet voor oogen te houden, is ook niets bepaald omtrent het werken met assistenten. Het accountant zijn brengt mee, dat men zijn werk mede laat verrichten door daartoe geschikt personeel. Maar kan een commissaris zijn werk ook door assistenten laten verrichten?

Het decreet, dat nu op gaat noemen wie alzo geschikt is om

op de lijst van commissarissen geplaatst te worden, daar hij in bezit is van de noodige autoriteit, onafhankelijkheid, soliditeit en speciale kennis tot het controleren van de boekhouding, had ook de moeilijkheid op te lossen, waarmede hier te lande de commissie van 2 Maart 1928 te kampen had, die advies moest uitbrengen omtrent de regeling van het accountantswezen, en die in artikel 60e van de door haar voorgestelde regeling bepaalde „in het accountantsregister worden ingeschreven zij, die den 40-jarigen leeftijd hebben bereikt en op het tijdstip van inwerkingtreding dezer wet gedurende minstens 10 jaar het beroep van accountant zelfstandig hebben uitgeoefend in een omvang en op een wijze, welke naar het oordeel van den Raad van Beheer bekwaamheid en vakkennis waarborgen”. De Fransche regeling laat ik hier nu in hoofdlijnen ter vergelijking volgen:

Op de lijsten kunnen vermeld worden, mits zij Franschen zijn:

1. de accountants in het bezit van het Staatsdiploma vgl. decreet van 22 Mei 1927.
2. vroegere overheidsambtenaren met minstens 10 dienstjaren, die de noodige geschiktheid bezitten voor het controleren van de werking en de boekhouding van N.V.'s.
3. deskundigen op het gebied van boekhouden en financiën, die sinds meer dan 5 jaar geaccrediteerd zijn bij de Hoven van Appel, enz. en die regelmatig belast worden met het controleren van de boekhouding van N.V.'s.
4. de personen, die minstens 10 jaar hetzij handels-, hetzij industrieel-, hetzij boekhoudkundige praktijk hebben, alsmede de personen, die zich gedurende dezelfde periode hebben toegelegd op economische of juridische studie in zake de werking van N.V.'s, onder voorwaarde, dat beide groepen kunnen aantoonen, dat zij in het bezit zijn van een diploma van meester in de rechten, ingenieur, enz. enz.
5. de personen, die sinds meer dan 10 jaar praktisch als accountant erkend worden of die sinds meer dan 10 jaar accountantswerkzaamheden verrichten voor rekening van verenigingen, die gespecialiseerd zijn in de controle van N.V.'s en derzelver boekhouding, op voorwaarde evenwel, dat die personen van beider categorie gedurende minstens 5 jaar de functie van commissarissen van een vennootschap op aandeelen hebben uitgeoefend.
6. de personen, die gedurende minstens 10 jaar metterdaad aan het hoofd gestaan hebben van de boekhouding, de afdeling geschillen (contentieux) of de financiële afdeling eener N.V., die een beroep doet op de spaarders.
7. de vreemdelingen, die onderdanen zijn van landen, waarin het den Franschen is toegestaan, controle uit te oefenen over vennootschappen, kunnen eveneens op de lijst ingeschreven worden, mits zij voldoen aan bovengenoemde voorwaarden.

Alvorens op de lijst geplaatst te worden moet men eerst nog een technisch examen afleggen, dat geregeld is bij decreet van 8/8'35. De lijst wordt elk jaar per 1 Januari opnieuw vastgesteld, maar wie er op stond blijft er op staan behoudens ontslagname of schrapping als maatregel van orde, terwijl men ook uit hoofde van verhuizing afgevoerd kan worden, als men het rechtsgebied van het Hof van Appel van zijn woonplaats verlaat.

Zoodra de lijst van een Hof van Appel 20 namen bevat, moeten deze personen een vereniging vormen, waarvan het Bureau als Kamer van Toezicht geformeerd is en ten aanzien van de leden de noodige tucht uitoefent. De kamer van toezicht kan ambtshalve of ten verzoeken van den procureur-generaal een onderzoek naar tekortkomingen in de vervulling van profes-

sionele plichten en naar verzuimen, schadelijk voor achting, eer of autoriteit, instellen. Zoo noodig past de Kamer van Toezicht als maatregelen van tucht toe:

1. waarschuwing
2. terechtwijzing.

Acht de Kamer van Toezicht strengere straffen gewenscht, dan worden de feiten voorgelegd aan een eveneens bij decreet van 8/8'35 ingestelde commissie, die bevoegd is buiten de hierboven voorziene straffen tot het gelasten van tijdelijke schrapping of definitieve verwijdering van de lijst. Deze laatstgenoemde commissie treedt ook als Kamer van Toezicht op als het aantal ingeschrevenen bij een Hof minder dan 20 is, zoodat de leden geen vereniging hebben gevormd.

De tijdelijke of definitieve schrapping van één lijst gelden tevens voor alle lijsten, waarop men voorkomt. Waarschuwing of terechtwijzing worden ter kennis gebracht van den voorzitter der commissies, die den geïnteresseerde op de lijst vermeld hebben.

Als overgangsbepaling blijft nog te vermelden, dat voor de eerste maal op de lijst van 1/1'37 zonder voorafgaand technisch examen dezulken geplaatst kunnen worden, die van het examen zijn vrijgesteld, „als zijnde dit examen van geen belang vanwege hun onbetwistbare deskundige bekwaamheid.”

Tenslotte wil ik nog op enkele punten wijzen, die in het verslag voor den President der Republiek ter toelichting genoemd zijn.

Het groote aantal der vennootschappen is oorzaak, dat men niet alleen accountants heeft genomen; het bleek „noodzakelijk de commissie de mogelijkheid te verschaffen een beroep te doen op alle bekwaame en vertrouwde personen”. Het vormen van de professionele groepen telkens als er meer dan 20 personen ingeschreven staan, is bedoeld als „het beste middel om den aangewezen commissarissen het vereischte morele gezag bij te brengen”.

Het is te hopen, dat de commissarissen, aangewezen door de commissie ingesteld bij art. 4 van het decreet van 8/8'35, een zoodanige hooge opvatting van hun plicht zullen hebben, dat over een aantal jaren inderdaad gesproken zal kunnen worden van accountants, als men bedoelt de verplichte commissarissen. Dan zal tevens het moment gekomen zijn om deze regeling in twee deelen te splitsen, nl. een regeling van het ambt van commissaris en een regeling van het accountantsberoep.

F. H.

HET JAARVERSLAG DER VERZEKERINGSKAMER OVER 1935

Telkenjare ongeveer medio December verschijnt het jaarverslag van de Verzekeringskamer, dat zich nog steeds in een gestadigen groei verheugt. Het aantal bladzijden klein-formaat is van 190 in 1934 wederom gestegen tot 204 in 1935. Het verslag vormt ongetwijfeld de meest waardevolle bron ter bestudeering van de ontwikkeling van het levensverzekeringsbedrijf in Nederland.

Met alle waardeering voor de consequente wijze, waarop dit uitvoerige verslag is samengesteld, handhaven wij onze, bij een bespreking van het vorige verslag naar voren gebrachte meening, dat het verslag der V.K. zeer in waarde zou stijgen, indien het in eenigszins meer compacten vorm vroeger zou verschijnen.

Indien wij dit verslag onder headlines moesten bespreken, zouden wij daartoe o.a. de volgende kiezen:

De ontwikkeling van het levensverzekeringbedrijf.